

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

Preus de subscripció

REUS. . . Ptes. 1'50 al mes.
Fora. . . » 4'50 trimestre
Estranger » 9' »

Número solt 5 céntims

Anuncis segons tarifa

ANY XII

REUS, DIUMENGE 4 DE NOVEMBRE DE 1917

NÚM. 250

Gran Taller de Joieria Artística

CANUDA, 35, 3.ª I. BARCELONA

de PERE DOMÈNECH PRATS, qui té l'honor d'ofertir-lo i participar a sa distingida clientela i al públic, que conforme amb la experiència demostrada per més de dos anys que fa el té establert. L'ha reformat, dividint-lo en Seccions per al més perfecte i ràpid servei; essent sucursal del mateix en la ciutat de Reus, el

Establiment de Joieria i Plateria de P. DOMÈNECH. - Carrer Major, núm. 10. REUS

Treballs Artístics en pedres precioses, or, platino i plata.—Especialitat en els encàrrecs

CASES D'ENTERA CONFIANSA

Tots els dies del 1 al 4 de cada mes, estarà a Reus a disposició de sos clients, per a tota classe d'encàrrecs.

Els cafès GIL

ELS DE MÉS FORTALESA

SON: ELS DE MÉS AROMA

Carrer Metge Fortuny, 3 (davant La Fleca).-Reus

Catalunya té de salvar a Espanya

La monarquia espanyola es troba aconfortada pels seus mateixos mals. Nascuda de la violència amb que s'imposà a l'esclavitud dels pobles lliures d'Iberia, mal avinguda amb les corrents democràtiques de principis del segle passat i apedassada, més tard, amb un pacte de concessions vergonyoses, ha arribat al moment actual sense forces, sense prestigi i sense capacitat per a estar a la altura de les circumstàncies.

L'ombra venjativa del comte de Urgell es redressa avui davant els que han portat a Catalunya junyida a la obra funesta dels mal elegits pel Parlament de Casp, i tota la alta valor de la civilització catalana, glorificada pel sant amor al treball i les austeres virtuts de una ampla democràcia, reclama per imperiosament contra les corrupcions i els vilipèndis de les aristocràcies que s'han fet oligarquies del poble.

En el fons, aquest és el veritable sentit de l'actual situació. Catalunya va a salvar a Espanya amb la política representada per les conclusions de l'Assamblea. Si no s'accepten aquestes es retornarà al torn dels vells partits monàrquics i amb ell a la devallada i al fracàs.

Tots els símptomes són evidència de fondes renovacions i anuncis de triomf pels ideals sustantius de la democràcia, i encara que ningú pugui assegurar, en mig de l'actual desorientació, quina serà la norma de govern definitivament triomfadora, mai com ara es constitueix en un deure primordial i essencialíssim, el tribut dels elements nacionalistes i republicans a la formació de la nova política.

No hi fa res que algú es mofi d'aquesta pretenció, recordant la modestia dels elements orgànicament constituïts en defensors d'aquesta bandera. La veritat és que avui per avui són les realitats dominadores de les nacionalitats naturals i el sentit republicà de les nostres democràcies, els únics que han de donar una satisfacció adequada i justa a l'actual problema de la vida espanyola.

D'acord avui com el primer dia en el punt d'entrada de l'actuació i les orientacions de l'Assamblea parlamentaria entenem que sols la intervenció directa i conscient de l'opinió en lo que és la direcció de la cosa pública pot disposar de la força necessària per a acabar amb tota insubordinació i tota arrogància que actua una indisciplina detentadora del poder civil que deu ésser el primer i el més elevat de tots.

La voluntat sobirana i inapelable del poble ha d'ésser el primer poder, i per altra part cap decisió serà més justa ni més equitativa per a tothom que la que dimani de l'ànima popular.

Per això creiem que avui l'únic or-

ganisme veritablement capacitat i amb dret a regir els destins del país és l'Assamblea de parlamentaris.

Es possible, però, que hi hagin nacionalitats espanyoles que no s'hi conformin. Els pobles que s'han deixat dominar, l'ànima pel cesarisme absorvent i autoritari de l'esperit castellà, han perdut tota personalitat i s'estimen més viure en l'indigència i l'esclavitud que ara el respecte degut a la pròpia dignitat.

Quan es parla de la necessitat d'anar immediatament a unes eleccions veritat ens atormenta desseguida la visió d'aquestes terres mortes d'Espanya. Que farien les extenses encontrades inconscients de la península, si se les crides a exercir un dret de ciutadania que ni comprenen ni desitgen?

Casi que podem estar al mateix llinard d'això, és precis que pensem en aquesta possible contingència. Quí sab si una vegada més el lastre de l'Espanya morta retindria la volada de la Catalunya redemptora.

Davant d'aquest perill cal que els nacionalistes vindiquem anticipadament el dret a la vida de la nostra pàtria, ja que avui ens trobem en el cas d'haver de pensar en tota mena de desesperades apremiacions.

La defensa propia

Es tan insolita la conducta de «Las Circunstancias» que no puc deixar-la passar, sense una petita nota marginal, a lo menys per lo que a mi fa referència.

Un dia comet la villania d'acusar-me poc menys que de lladre i, cridat a capital el director d'aquell diari per a sostenir l'acusació, diu que n'és autor el diputat a Cortes don Julià Nougués i Subirà.

En altra ocasió fa una campanya d'injuris i en resulta autor un desgraciat de trista recordança en els annals del periodisme local.

Ara acaba «Las Circunstancias» de cometre una nova infàmia tractant de deshonrar-me, no ja solsament en el terreny polític, sino en el particular, en el terreny comercial amb que m'guanyo el pa dels meus, insertant en son nombre del dia 25 d'octubre el sòlt següent:

«Un comerciant en harinas muy parecido a un ex Diputado provincial, era proveedor de harinas de la Casa de Maternidad de Tarragona, y la daba por d'ida».

La compra a bajo precio y la cobraba, después como de primera.

Se efectuó una inspección y echaron a puntapiés de la Casa de Maternidad, al

comerciantes sin conciencia, que sin escrúpulos envenenaba aquellas desgraciadas criaturas.»

L'al·lusió és clara, però per si no ho fos prou, l'ànima miserable que escrigué lo transcrit, rebla el clau, dos dies després, reproduint el mateix sòlt i afegint:

«Lo aquí consignado es una verdad como un puño, y si los señores de «Fomento» lo dudan, pregunté a Borrell, que ha sido Diputado provincial, y él, que es tan amigo de la verdad, aclarará sus dudas.»

Queda doncs, en peu, una acusació clara, concreta, terminant, ja que l'al·lucinat no pot ésser altre que jo.

Que tinc de fer?
Deixar en peu una nota infamatoria que'm posés en evidència davant del poble i davant dels meus amics?

Acudir als tribunals per a la depuració dels fets i càstic del qui resulti culpable?

Enemic de polèmiques i d'escàndol, aquest digne camí vaig determinar seguir, i a l'efecte vaig citar a conciliació a l'esmentat diari.

I l'acte va tindre lloc en el Jutjat municipal, en quin, el director de «Las Circunstancias», declarà el que segueix:

«Que efectivamente es el director de «Las Circunstancias», pero no el autor del suelto a que se refiere el señor Borrell, pues tal autor es don Julián Nougués Subirà, a quien, en su caso, deberá citarse a conciliación, aunque el contestante supone que el señor Nougués afirmará que no se referia en el aludido suelto al señor Borrell.»

Sense comentaris.

«Las Circunstancias» m'insulta novament perquè els he portat als tribunals, dient-me que això és de traïdors i de covarts.

Jo no se si soc covart o valent. Lo que sí se, és que tinc el valor de les meves conviccions i que he respost sempre, com esteic disposat a respondre, dels meus actes.

No he sostingut ni vull sostenir, cap polèmica; he tingut solament interès en posar de manifest la innoble conducta del diari possibilista per a que la opinió pública pugui judicar-la degudament.

Are ja se que tinc de dirigir-me al diputat a Cortes don Julià Nougués.

ANTON BORRELL.

Oficines electorals

HAN QUEDAT OBERTES LES OFICINAS ELECTORALES DEL FOMENT REPUBLICÀ NACIONALISTA.

S'INVITA A TOTS ELS AMICS I SIMPATIZANTS DE LA NOSTRA POLÍTICA A QUE LES CONCORREN DIARIAMENT.

XACRES CIUTADANES

La política possibilista

Miseris succurrere disco
VIRGILI.

Encar que l'orgue auditiu i les fibres el cor dels desventurats sers que per llur indecorós procedir es fan deutors a la justíssima commiseració de les multituds no desprovistes de sentit comú i d'anells altament mereixedors d'entusiastes aplaudiments, careixin de sensibilitat per a esdevenir percebors de la dolorosa queixa que s'escapa del fons de les ànimes aimants de les sagrades coses que's trepitgen per que sí, és deure inel·ludible atxecar la veu per a deixar patent la més enèrgica de les protestes. Jo protesto, doncs, i, al fer-ho, m' sento posseït d'un algo espiritualíssim que'm remonta vers les regions ignotes aont l'esperit humà pot proyejar de lo que's necessita per a poguer entendre que l'home mancat de puresa és un animal eminentment perillós, capaç de tot. Protesto de la política possibilista i de les nul·litats que la formen. Protesto de sa ceguera, de la ceguera absoluta causant dels desastres que plora tot Reus de des que actua. Protesto dels que la toleren. Protesto dels que li infundeixen vitalitat.

Els que infundeixen vitalitat a la política possibilista, els que li entreguen son vot, són homes que no's preocupen lo fonament necessari de l'acte que executen. Si els preocupés, vesllumarien els efectes d'un pervindre calamitós, negríssim, vergonyós; ovirarien l'imatge atemoradora de la Mentida sortint del pou, del caos aont els eters embaucadors fabriquen el narcòtic que ha de paraitzar el braç del sembrador de veritats i virtuts...

Infinit nombre de vegades he acaronat l'idea de cercar ajuda per a empenydr una forta creuada contra l'odiós paràsit que'ns rosega; infinit nombre de vegades ho he portat a la realitat. I... res... Res que coronés mon anhel m'han ofert més temptatives. Ningú vol perdre el temps discutint amb polítics fets a tot. Ningú m'ha ofert sa ajuda per a desemascarar eixa política possibilista que per un vot violaria la pròpia Virtut i profanaria els sepulcres i la santa pan de la llar dels benaventurats. Possibilisme! Oprobi, dic jo. Oprobi que arreu d'Espanya ens fa ruboritzar de vergonya. Oprobi que'ns presenta als ulls cels immaculats disposats a avantposar la conveniència al deure, la luxúria a l'honor... «Magna est veritas et probalebit», m'han contestat. Naturalment; però no per que això hagi de realitzar-se hem de permar-nos creuats de braços

mentres a nostres barbes es mercedaja amb la bona fe dels que confien i amb les aspiracions dels lluitadors. No per que així serà hem de permetre la destrucció de lo que en l'esdevenidor podrem ben aprofitar. No perque Veritat ha de prevaldre al fi, hem de fer vida d'escèptic veient com el desengany sega la puresa de les ànimes dels martirs. Puresa és una joia de molt preu. Lluitar!... Lluitar sempre és el deure que deu imposar-se qui anyora el passat de Catalunya i abomina del possibilismo-carloconservadurisme. Ja n'estem cansats de... sacrificis. Volem gent que sàpiga adorar quelcom sublim i august; la Veritat, per exemple. Volem tractar amb polítics que sàpiguen ruboritzar-se i demanar perdó als grans patrics pels agravis i danys que se'ls puga haver infertit. Volem no ésser nota discordant al grandios concert que s'apropa. Volem que a dit concert acideixin tots els que dient-se republicans, progressistes, etc., per obligació deuen ésser enemics del règim i de sos alcaldes de R. O.

Arreu de Catalunya s'ha passat pels efectes de la llarga malaltia que a nosaltres ens corseca; i... tot somriu!... Arreu de nostra terra els valents soldats de l'ideal, han aixecat son estandart; tot triomfa... Arreu de nostra Patria agonitza el monstre d'urpes de buit que tant ens ha fet sofrir; i... tot revifa! Somriués! Triomfis! Revifalles!... Qui pogués fer-vos florir entre les runes de ma ciutat volguda!... Qui pogués convertir-vos en aura perfumada, de virtuts sanejadores!... Qui pogués grabar-vos en la Rosa de nostre escut, malmesa i rebregada!...

Avant! Avant s'ha dit, que treballar per la regeneració espiritual d'un poble es quefer que enalteix i dignifica.

Senyor Trompeta: Vos compadeixo moltíssim i en ven alta dic que sou un ignorant i un desamiat apenes mereixedor del rosegó de pá que vos dona l'espet possibilista. Vos creia més enter, paraula d'honor. Vos creia més competent d'aquelles teories que pregonaveu poc temps abans de sentir-vos retut per l'idea de que qui no s'arrocega no menja. Vos creia esclau de la paraula empenyada i un acèrrim observador de les creencies que pretenien grabar al cervell dels que, amb menys xerrameca, encara formen.

Sou un equilibrista, un inexpert, un irreflexiu, un pobre noi carregat de vanitat i de... res aprofitable, vetoaquí. Per qué no firmes?...

J. CUNILLERA D.

LA CRISI RESOLTA

En García Prieto forma ministeri

El nou Govern acatarà els acords de l'Assamblea de Parlamentaris. - En La Cierva ministre de la Guerra. - Dos ministres catalans. - En Cambó diu que es dissoldran les Corts i faran eleccions sense presió governamental. - Suspensió de les eleccions municipals. - Lo que diu En Lerroux d'En La Cierva.

Madrid, 3.

El nou Govern

A la una i mitja de la tarda arribà el senyor García Prieto al Palau. Sortí minuts després i digué als periodistes que acabava d'entregar al Rei la llista del nou ministeri, que quedarà constituït en la següent forma:

Presidència: García Prieto.
 Estat: Alvarado.
 Gràcia i Justícia: Fernández Prida.
 Governació: don Josep Bahamonde i de Lanz, magistrat del Tribunal Suprem.
 Hisenda: Ventosa i Calvell.
 Guerra: La Cierva.
 Marina: don Amali Gimeno.
 Instrucció pública: Rodés.
 Foment: Alcalá Zamora.

A les set de la tarda jurarà el nou Govern.

DECLARACIONS D'EN VENTOSA

El senyor Ventosa i Calvell ha dit que està absolutament identificat amb les manifestacions que ha fet aquests dies el senyor Cambó.

Declarà el senyor Ventosa que entra en el ministeri per acceptar íntegrament el senyor García Prieto els acords de l'Assamblea de parlamentaris.

Nostra primera tasca — afegí — serà portar a terme dits acords. Crec que ningú dubtarà de la meua bona fe acceptant amb gust les responsabilitats del Poder, a pesar dels sacrificis que representa.

Amb el nou Govern desapareixerà l'encasellat de Governació. Es faran eleccions sinceres per considerar que és el primer pas del plan fonamental de renovació que es preté portar a terme.

NOTA DEN CAMBÓ

El senyor Cambó ha facilitat als periodistes la següent nota:

«El Govern que s'ha constituït està en perfecta harmonia amb les meves declaracions de l'Assamblea de parlamentaris celebrada l'últim dimarts a l'Ateneu de Madrid.

Sa estructura representa el fi del torn pacífic dels dos partits en el mando.

Sa finalitat serveix al propòsit de convocar unes Corts en quina elecció deixi d'entrar en absolut l'acció oficial i que tant per sa autoritat com per sa transcendència dels moments en que entraran en funcions, puguin afrontar tots els problemes, adhuc els d'ordre constitucional.

Entenen alguns que el Govern al convocar les noves Corts deuria declarar que seran constituents i aquest és un error complet que precisa desvanecer.

A Espanya seran constituents qualsevol Corts que modifiquin la Constitució i no ho serien, encara que així se les anomenés, si no acordésin modificar-la.

No és el Govern qui ha de definir el caràcter de les pròximes Corts, ha de ser primer els ciutadans i després els parlamentaris amb sos vots els que imposin la reforma constitucional.

Per a que les pròximes Corts en funcions de constituents consagrin els acords de l'Assamblea, és precís fer una intensíssima campanya d'opinió a tota Espanya, conquistant l'adhesió del poble a tals conclusions i és precís tindre solemne garantia de que des del Govern no es contrariarà ni dificultarà la expressió autèntica de la voluntat popular.

Jo veig a consagrar-me desseguida a

labor d'apostolat i per això no tinc càrter en el Govern. Mon lloc està en el carrer, en contacte constant amb l'opinió.

Els companys de l'Assamblea, que estan en el ministeri, són plena garantia de que en les noves eleccions no alterarà el Govern en cap sentit, ni afavorint, ni contrariant les propagandes que fem els demés.

Als que creuen que a Espanya és impossible instaurar un sufragi veritat i creuen que unes eleccions sense intervenció del Govern representaria el caos i la anarquia, els puc senyalar l'exemple de Catalunya, on al quebrar els organismes caciquils s'ha manifestat la opinió veritat dels ciutadans i s'han imposat els organismes que encarnen una realitat.

I lo que ha ocorregut a Catalunya ocorrerà a tota Espanya en les pròximes eleccions.

Si quants concorregueren a l'Assamblea senten per sos acords una adhesió sincera, coincidirem tots en les campanyes davant l'opinió, mentre se preparen les eleccions i en les campanyes en el Parlament per a imposar els acords de l'Assamblea; i si tots compleixen amb son deure, el triomf, no dels homes sino de les idees, de l'esperit dels acords de l'Assamblea, serà una realitat dintre de pocs mesos.

Alguns no's donen compte de la profunda revolució que implica la constitució d'aquest Govern. Començaran a donar-se'n compte quan vegin lo que ocorrerà a Espanya a l'enterar-se de que no hi ha encasellat ministerial i que en el ministeri de la Governació no es fabriquen ni expenen actes, sino que tenen de guanyar-se en els districtes conquistant l'adhesió i els vots dels ciutadans.

EL SR. LERROUX.

DECLARACIONS

El senyor Lerroux arribà al Congrés a última hora de la tarda i digué que s'havia celebrat la reunió d'elements de les esquerres a casa de don Melquíades Alvarez.

Declarà que en dita reunió s'havia acordat esperar a conèixer el programa d'actuació del nou Govern.

També s'acordà cridar l'atenció de la opinió pública a prop de qui és el responsable de que el senyor La Cierva hagi entrat en el Govern, cosa que es considera un repté al país.

DECLARACIONS

DECLARACIONS

El senyor Lerroux arribà al Congrés a última hora de la tarda i digué que s'havia celebrat la reunió d'elements de les esquerres a casa de don Melquíades Alvarez.

Declarà que en dita reunió s'havia acordat esperar a conèixer el programa d'actuació del nou Govern.

També s'acordà cridar l'atenció de la opinió pública a prop de qui és el responsable de que el senyor La Cierva hagi entrat en el Govern, cosa que es considera un repté al país.

APLAÇAMENT DE LES ELECCIONS MUNICIPALS

S'annuncia que aquesta nit es publicarà un nombre extraordinari de la «Gaceta» aplaçant les eleccions municipals una setmana o dues.

MANIFESTACIONS D'EN MAURA

Ha dit el senyor Maura que ni el senyor La Cierva ni el senyor Fernández Prida, tenen en el Govern la representació del maurisme.

Amb respecte al senyor La Cierva, considera el senyor Maura que se li deu fer per tots justícia, considerant que fa un verdader sacrifici a l'encarregar-se del ministeri de la Guerra en el nou Govern.

Està el senyor Maura satisfet de la llealtat del senyor La Cierva.

DECLARACIÓ MINISTERIAL

S'assegura en el Congrés que l'actual Govern declararà que el seu ànim és di-

soldre les Corts, doncs la seva principal missió és fer eleccions sinceres, respectant l'esperit de l'Assamblea de parlamentaris per a que vingui després el Govern que hagi d'acometre les reformes d'orientació democràtica.

ALTRA NOTA

Els senyors Ventosa i Rodés redactaran altra nota explicant la seva especial significació en el Govern.

Comentarios breus

Diu «Las Circunstancias» d'abans deahir: «La segunda Asamblea de Parlamentarios efectuada anteayer en el Ateneo de Madrid, ha tenido una importancia inmensa.

Las reducidas proporciones de nuestra publicación nos priva de dar cuenta de ella, con la extensión que la trascendencia de sus acuerdos merecen, y en su defecto, hacemos público que a dichos acuerdos nos sumamos y que estamos dispuestos, para que salgan aquellos triunfantes, a realizar cuanto necesario sea.»

Són així, de barruts, els possibilistes. Mentre la suspensió de garanties obstaculitzava l'obra dels parlamentaris, els de «Las Circunstancias», no sols ens parlayen, com a perfectes ministerials, del fracàs de l'Assamblea, sino que fins s'atreïen a fer xistos de mal gust dient que 'ls parlamentaris estaban veraneando.

Pensant, potser, en que En Nougués era l'Espuga.

Ara han canviat el cant. Ara que han vist que... és mascle. I están dispuestos a realizar cuanto sea necesario para que aquellos (els acords de l'Assamblea) salgan triunfantes.

Sempre arrimant-se al sol que més calenta!

Pero ells no deixen, per xo, el caminar pel correr.

I continuen, com si tal cosa, apoiant a l'alcalde de R. O.

Es, per lo vist, tot el sacrifici que están dispuestos a fer per a que salgan triunfantes els acords de l'Assamblea.

Els de «Las Delicias» ens diuen covarts tot sovint.

En efecte, ho som.

Ho som des de que ens hem convençut que no totes les epidèmies tenen el mateix gruix.

Hi ha qui té la pell més dobla que l'hipopòtam.

I això l'immunitza.

Ahir, «Las Delicias» no llençava cap puñado de cieno.

I és que està canviant la ploma...

Ara s'ha empenyat en volguer-se engalanar amb les plomes de l'Assamblea de Parlamentaris.

A REPEL

EL MINGU que fa grimegia pestilent en l'orgue dels empleats municipals, és l'únic perpetrador que no aspira a civader, ja que la seva alimentació predilecta i quotidiana son els excrements.

L'ORGUE que venim d'esmentar no té lloc per a ocupar-se de política general, puix reserva tot l'espai a dir besteses.

PROCURIN els veïns de Reus vigilar amb cuidat els W. C. de casa seva, car ens consta que son el lloc preferit dels espies possibilistes.

¡ Pobres olorosos Nick Carters!

BRIOSO, han dit els possibilistes a un seu regidor prou conegut per les seves bones i casolanes costums, sense re-

parar que l'aplicació d'aquest adjectiu és de lo més corrent en veterinaria.

VIDORS com sempre, els periodics possibilistes no's volen comprometre atacant a En Maura. Fins veurem com li ofereixen els serveis cròtic-higiènic del «Trompeta» especialista del cornet, i de tot el partit per a instituir-lo si aquest no li satisfà.

«LAS CIRCUNSTANCIAS» ha acabat les agalles. Tot per que ha sigut citat a conciliació el paquiderme dels manegüms.

Tampoc repeteix ahir el corró de la covardia, i per nosaltres que no estigui. Si no passem per les calumnies, ens tenen sens cuidat les injuries, que en boca del colega perden tota eficacia.

LA FULLA dels civaders diu que ens desprecia i ja ens porta dedicat un grapat de columnes d'una prosa diablement grotesca, abarraganada i ensopida. Es veu que la civada no els alimenta prou, que gasten tanta palla.

Informació

En el Teatre del Centre de Lectura s'hi celebraran avui dies extraordinaries funcions. Per la tarda, se posarà en escena el magnific drama en tres actes, de l'Echegaray, «De mala raza», i la deliciosa comedia en un acte «L'espurnas». En ambdues obres la companyia del senyor Piera hi assoleix un senyalat triomf.

En la funció de la nit, a més de la comedia en tres actes «La vocació» i el sàmet «Celos d'un Rei», l'eminent primer actor senyor Piera, accedint als precs de diferents dels seus admiradors, recitarà el monòleg de fama mundial «La huelga de los herreros».

Amb aitals atractius, no és aventurat augurar que tan la funció de la tarda com la de la nit, se veurán concorregudíssimes.

Banc de Reus de Descòmptes i Préstams

Ens encarreguem de la nacionalització dels títuls de la Companyia dels Camins de Ferro del Nord d'Espanya, sense comissió ni cap gastó.

En la Sucursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, durant la pròxima setmana se trobarà de torn el vocal de sa Junta de Patronat, don Pere Ambrós.

Se lamenten els industrials i comerciants de la manca d'acarretjos per a transportar i donar sortida a les mercaderies. Amb aquest motiu hi ha detinguts a l'estació de Sant Vicens, amb destí a nostra ciutat, més de cinquanta vagons.

S'ha posat a la venda una lámina de la DIADA HISTÓRICA per a la renovació d'Espanya. Primera sessió de la Assamblea de Parlamentaris que tingué lloc a Barcelona el 19 de juliol.

Tamany, 70 per 60. — Pren, 1 pta.

De venda a Reus:

KIOSKO BORRELL, Plaça del Rei.

La companyia acrobática que amb éxit cada dia creixent actúa en el Teatre Circo, avui donarà dues extraordinaries funcions, una a la tarda i altra a la nit. En ambdues hi pendrán part tots els artistes que formen la dita companyia.

Molts Ajuntaments han rebut una comunicació del primer Congrés nacional de Medicina, interessant de les Corporacions que nomenen un representant, médic, per a que assisteixi al referit Congrés.

El persisté de la Cambra de Comerç de la veïna capital ha telegrafiat al ministre de Foment, demanant que se sospenguí l'aplicació de les noves tarifes publicades en la «Gaceta», per impossibilitar el comerç de cabotatge, i que se autoritzí als navilers per a que apliquin les antigues, fins que informi concretament la Cambra.

A la Sala Reus, en les acostumades sessions de cine que s'hi donarà avui, continuarà la projecció de la celebrada pel·lícula d'episodis «El peligro amarillo». Completaran el programa altres pel·lícules de forsa interés.

BAR AMERICANO

ESMERAT SERVEI

La sens rival Horchata Valenciana EXQUISIT CAFE PAMPA

Al Kursaal avui continuarà la projecció de la pel·lícula «Ultus». Complementant el programa «Actualitats Gaumont» i altres.

A la Sala Capitular de l'Ajuntament aquest matí s'hi constituirà en sessió pública la Junta municipal del Cens electoral, per a procedir a la proclamació de candidats per a les vinentes eleccions de regidors.

APRENENTS

S'en necessiten a la Merceria d'Alfred Llecha, Monterols, 36.

Aquesta tarda en la sala del Foment Republicà Nacionalista s'hi celebrarà l'acostumat ball, en el que s'intercalaran diferents sardanes.

Els peons mestredcases de la veïna capital han aconseguit que els seus patrons els augmentin el jornal diari en dos rals.

MAGATZEMS GISBERT

Plaza Constitució, 1

Havent-se rebut les existències dels articles d'hivern, aquets Magatzems ofereixen als seus clients el poguer comprar, verdaderes gangues, en camisetes i pantalons interiors, tapaboques, abrics per a home i dona, trajos confeccionats, i en especial en troços de panyeria.

OCASIÓ: Abans de comprar pells per a senyora, tothom deu visitar la secció de PELETERIA d'aquests Magatzems, on s'hi trobarà un gran assortit, a preus limitadíssims.

Com anunciarem, avui farà el seu debut en el Teatre Fortuny la companyia d'òpera italiana del mestre Petry i en la que hi figura la notable diva Na Mercé Capsir.

Farà la seva presentació amb la popular òpera «Marina», en la funció de la tarda, i amb «El Barbieri di Siviglia», en la de la nit.

Taller de Cerralleria d'obres

JOAN ADSERA CAMPS

Carrer d'Alegre, 17. - REUS

Representant exclusiu a Reus de les portes d'acer ondulat, i de tots sistemes, de la casa J. Mas Bagà, de Barcelona.

Durant l'última setmana la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ha ingressat per impositcions la quantitat de 637.570 pessetes i ha pagat per reintegres d'estalvi, plaços mensuals de pensió i capitals diferents reservats 458.046 pessetes, havent obert 289 llibretes noves. De les impositcions corresponen 271.030 pessetes a la Oficina Central de Barcelona i 366.540 a les Sucursals.

En la recreativa societat La Palma aquesta tarda s'hi celebrarà ball a càrrec d'una aplaudida banda.

APRENENT

se'n necessita un que hagi complert 14 anys per a un comerç de robes del carrer de Monterols, 12. Guanyarà 30 pessetes mensuals. Inútil presentar-se sense bones referències.

El persisté de la Cambra de Comerç de la veïna capital ha telegrafiat al ministre de Foment, demanant que se sospenguí l'aplicació de les noves tarifes publicades en la «Gaceta», per impossibilitar el comerç de cabotatge, i que se autoritzí als navilers per a que apliquin les antigues, fins que informi concretament la Cambra.

A la Sala Reus, en les acostumades sessions de cine que s'hi donarà avui, continuarà la projecció de la celebrada pel·lícula d'episodis «El peligro amarillo». Completaran el programa altres pel·lícules de forsa interés.

Tractament de la **sifilis** per l'aplicació **indolora** del

606

diagnòstic de dita enfermetat per l'anàlisi de la sang (Dr. Wassermann)
Dr. A. FRIAS.—Arraval baix de Jesús, núm. 33.—CONSULTA DE 3 A 4

sense aquesta marca

L'aparell **NO** és un **GRAMÓFON**
CATÁLEGS GRATIS

Companyia del Gramófon

SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes
TITTA RUFO I CARUSSO
 en discs marca GRAMÓFONO

De venda: **R. PERPIÑÀ** - Carrer Major, 22 - **REUS**
 Despatx: 24, pral.
 Dipòsit de Relojería. - Relotg. de butxaca i Desperadors des de 2'90 pesetes.

Xocolateria LA MUNDIAL

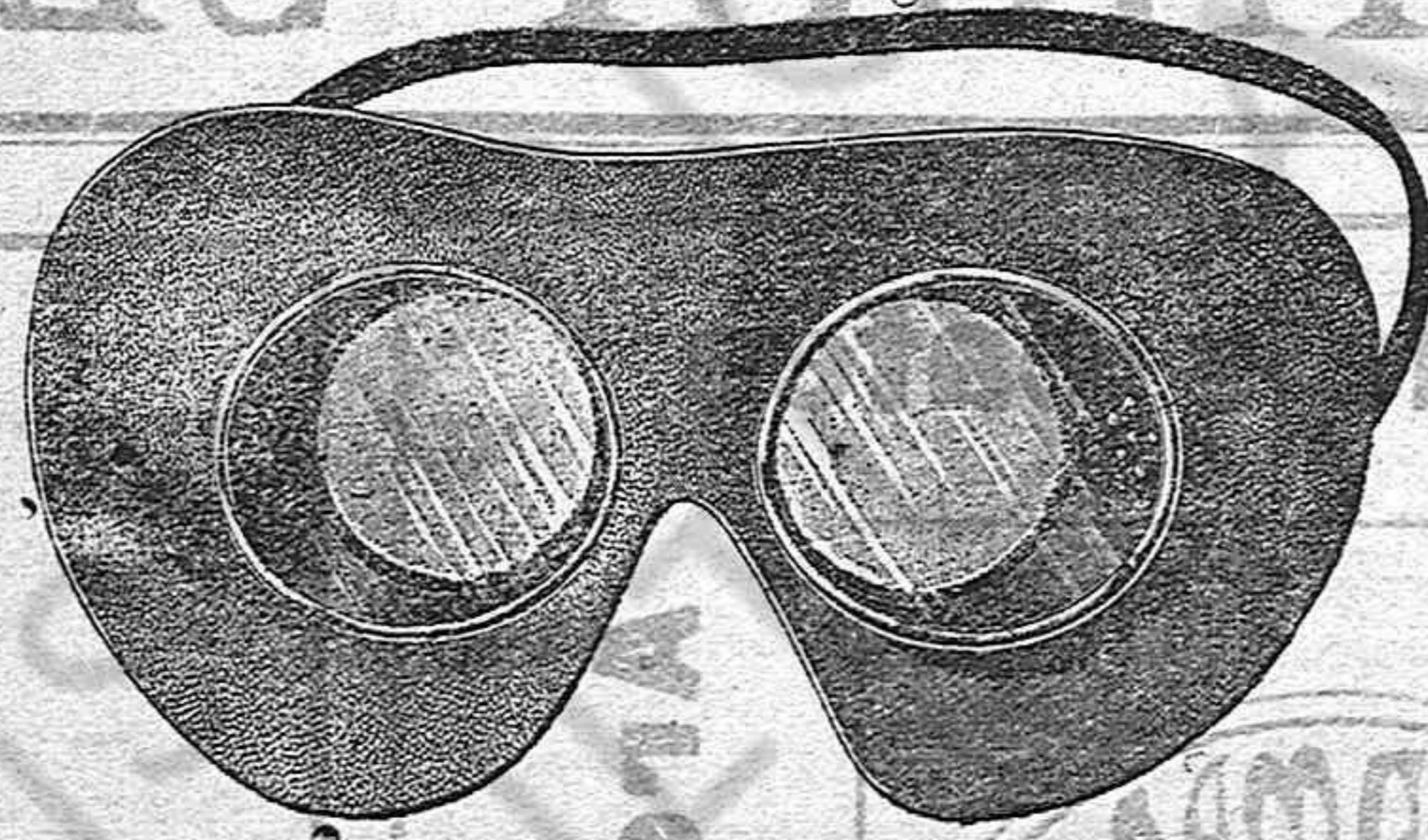
(Antiga del Narri)

Carrer de la Mar, 2 (Carreró davant la plaça de la Constitució) **REUS**

Aquest establiment al passar a ésser propietat de Vicents Martí, ha sigut reformat el local amb el fi de poguer servir al distingit públic, el qual trobarà en el mateix economia i servei esmerat.

Basar «LA ALIANZA».-REUS

Secció d'Optica

Grans existències en tota classe d'articles concernents a aquest ram.—Especialitat en el montatge dels Cristalls prescrits pels senyors Metges oculistes.

PREUS ECONOMICS

NOTA.—Se fan compostures de totes classes.

Gran Hotel - Restaurant de LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i telèfon

MERCERIA I NOVETATS

Alfred Llecha

Carrer de Monterols, 36.-REUS

Gran assortit, de les més altes novetats, en adorns per a vestits de senyora
 Brodats i entredós, pel·leteria, perfumeria del país i estrangera, genres de punt, corbat-ria, elàstics, lliga-cames, bisuteria, moneders, i tots quants articles pertencients al ram.

Format el padró de carruatges i caballeries de luxe per a l'exercici de 1918, subjectes a l'impost de son nom, estarà de manifest al públic en la Secretaria municipal per un terme de vuit dies.

La Casa Torres
 que des d'alguns anys se dedica a la construcció de mobles, compra fusta de noguer, oliver, roure, atzeroler, etc., etc. a preus econòmics.
 PLACA de CATALUNYA, 10.-REUS

ESPECTACLES

Teatre Fortuny

GRAN COMPANYIA D'OPERA
 TOURNEE DE L'EMINENT DIVA
 MERCEDES CAPSIR

Grans funcions per a avui.—Debut de la Companyia:

Tarda, a les cinc, MARINA
 Preus econòmics.

Nit, a dos quarts de deu, IL BARBIE-RE DI SIVIGLIA.

PREUS DIARIS

Palcos prosceñis segon pis sense entrades.	Pts. 12'—	15'—
Palcos platea sense entrades.	18'—	21'—
Palcos 1 ^{er} pis sens id.	15'—	18'—
Palcos 2 ^{on} pis id.	10'—	12'50
Silló platea amb id.	3'—	3'50
Butaca 1 ^{er} pis ab id.	2'50	3'—
Lluneta 2. n pis ab id.	2'—	2'50
Devanteres paradís numerades.	0'83	0'83
Entrada a localitat.	1'—	1'—
Entrada al paradís.	0'50	0'50

Els impostos a càrrec del públic.

Teatre Circo

GRAN COMPANYIA EQUESTRE
 Director Mr. Wiyll

Grans funcions per a avui tarda i nit. Hi pendrà part tots els artistes de la Companyia.

Centre de lectura. Teatre

Gran Companyia de Declamació dirigida pel primer actor

Don ANTONI PIERA i de la que u forma part la 1ª actriu Sra. D.ª JOSEFINA ROCA

Grans funcions per a avui diumenge: Tarda, a dos quarts de cinc, «De ma- la raza» i «L'espurna».

Nit, a dos quarts de deu, «La voca- ción», «La huelga de los herreros» i «Ce- los d'un rei».

Sala Reu

Grans sessions de cine per a avui.— Preus i hores de costum.

Kursaal

Grans sessions de cine per a avui.— Preus i hores de costum.

Ferrocarrils

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilañova; arriba 8'48 m	
» Vilafranca; » 9'38	
» 7'25 » » 9'23 e	
» 8'49 » » 13'27 m	
» 14'13 » » 17'42 c	
» 17'16 » Vilañova » 21'44 e	
» Vilafranca » 20'37	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
» 9'20 » » 12'47 c	
» 15'23 » » 19'24 m	
» 19'49 » » 21'53 e	

DE REUS A TARRAGONA

» 9'57 » » 10'30 m	
» 12'54 » » 13'27	
» 14'30 » » 15'05 m	
» 18'08 » » 18'35 c	
» 20'50 » » 21'34 m	

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35 arriba 8'10 c	
» 12'17 » » 12'53 m	
» 16'36 » » 17'14 m	
» 19'25 » » 20'03 m	

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17 surt 9'27 arriba 10'15 m	
» 10'41 » 11'29 » 11'14 f	
» 13'27 » 14'24 » 14'58 c	
» 16'30 » 18'57 » 19'47 m	
» 19'49 » 21'11 » 21'47 m	
» 22'01 » » 23'05 e	

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13 arriba 7'17 e	
» 6'30 surt 7'42 » 8'39 m	
» 7'01 » 8'43 » 10'19 m	
» 12'17 » 13'11 » 14'03 e	
» 17'27 » 19'12 » 20'59 m	

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22 arriba 11'22 e	
» 13'35 » » 20'05 m	
» 17'59 » » 22'03 m	
» 20'30 » » 0'22 m	

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30 arriba 9'46 m	
» 8'29 » » 12'29 m	
» 11'56 » » 20'17	
» 15 » » 17'58 c	

Companyia Reusense de Tramvies

Sortides de Reus	Sortides de Salou
(Arraval Robuster	
Tren n.º 24 a les 7'50	Tren n.º 25 a les 9'20
» 12 » 16'—	» 23 » 18'44

AVIS.—Els dies festius no circularà el tren que surt de Reus a les 16, pero en canvi circularan el de les 15 i el de les 17'05 i el que de Salou surt a les 16. Els diumenges i dies festius s'expedirán bitllets d'anada i tornada a 60 cèntims per a tots els trens del dia de la expedició.

IMP. SANJUÁN.—REUS.

Instal·lacions Elèctriques

—AMORTITZABLES—

Per a informes: **Electricista Freixa**

Carrer de Vilá (a) Bou **REUS**

Gran Servei d'Autos i Carruatges
 De Monroig a Reus i viceversa

SORTIDES			
AUTOMOVILS		CARRUATGES	
MONROIG	REUS	REUS	MONROIG
A les 7	A les 11	A les 8	A les 4
» 12'30	» 4'30		
PUNTS DE PARADA:			
A Monroig, Casa Sabaté.			
A Monibrió, Café de la Plaça.			
A Reus, Carrer de Sant Joan, Guarni- cioneria den Baldrich.			

EI CAS MÉS SENZILL DE TOS; LITINOIDES SERRA EL RECONSTITUENT MILLOR

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia y dificultava la respiració.

ES VENEN A DOS RALS CAPSA.

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoïdes Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és lleugera, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capses de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes, **UN PAQUET SOLT: 10 CÈNTIMS.**

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA - Arraval de Santa Agna, número 80 - REUS

El rei dels cafès

Puresa garantida

Aroma concentrat

AGENTE EXCLUSIVO PARA LA VENTA EN ESPAÑA
ROMÁN MARIMÓN - PLAZA CATALUÑA-7
REUS

El més agradable

LES PERSONES DE BON PALADAR PRENEN EL CAFÉ "PAMPA"

DISPONIBLE

Fábregas i Recasens

BIANQUERIS

Valors-Cupons-Borsa-Canvi-Giros

Rambla dels Estudis, 4 (A 2248 i A 3453) **BARCELONA**

DISPONIBLE

L'Hidráulica Reusense

de EMILI A. LÉIS

Extens assortit en motes hidràulics
PREUS ECONÒMICS

Camí de Riudoms **REUS**

Casa PUJOL

TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PESSETES

Monterols, 37 **REUS**

JOAN PUJOL

RECADEUR

EL MÉS ANTIC DE REUS A BARCELONA

ARRAVAL ALT DE JESÚS **REUS**

NON PLUS ULTRA

Trajos a preus inverossímils

La casa millor assortida en trajos per a nens

Portal de Jesús, 1. - **REUS**

Esteve Massagué

COMISSIONS REPRESENTACIONS

SANT LEURENS, 8, 3.º **REUS**

DECORACIÓ - MOBLES

J. MONTAUT

Carrer de la Presó, 4 **REUS**

Fàbrica de Capses de Martó

ENRIC VIDAL

Carrer del Gallo, 4 **REUS**

JOSEP SOLÉ

RECADEUR DE REUS A BARCELONA

BARCELONA
Bou de la Plaça Nova, 14
Passatge de Gràcia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc)

REUS
Güell i Mercader, (Hospital), 22, Cordereria
Arraval Santa Agna, 5

DROGUERIA

de H. MARINÉ

Plaza de Prim **REUS**

Claudi Borrás

DENTISTA

Plaça Constitució, 13 **REUS**

TINTORERIA de

MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota classe de roba. - S'utilitza el planxat elèctric.

Gaianes, 7 **REUS**

Els progressos que la ÒPTICA ha experimentat des de fa mig segle, ha demostrat que avui és indispensable en tots els ordres baix tots els aspectes: Amb l'auxili d'uns lentes o gafes ben escollits, són milers les persones que que practiquen l'hermós sentit de la vista, en completa normalitat.

No's denen comprar els lentes com un gènere qualsevol, no basta escollir cristalls rutinàriament i sense raons científiques. Quantes persones han malgastat sa vista, perjudicant-la en alt grau per no tindre en compte aquests prudents consells!! Sol's un examen a consciència pot donar per resultat trobar uns lentes perfectes, ja que moltes vegades no tenen el mateix grau de refracció els dos ulls.

En conseqüència, aquesta CASA sense perdonar mitjà ha instal·lat en son propi establiment una completa SECCIÓ D'ÒPTICA que li permet assegurar a sa distingida clientela, una extraordinària exactitut en els cristalls prescrits pels senyors Oculistes, amb lo qual, creu prestar un bon servei i al mateix temps omplenar un buit fa temps notat en aquesta ciutat.

S'expedeix el verdader cristall de roca del Brasil i es garanteix sa autenticitat per mitjà d'aparells especials. Cristalls de totes classes, montures d'or, xapat, níquel i ser.

Se fan ademés, tota classe de compostures pertanyents a dit ram.

JOSEP PUJOL. - Cirurgia

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 30 anys de pràctica entre la casa Clauselles, de Barcelona, i el meu establiment de Reus

NOTA. - No equivocar aquest antic i acreditat establiment «LA CRUZ ROJA» dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gaudeix casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

"LA CRUZ ROJA" (CASA FUNDADA EN 1806) MONTEROLS, 16
(Al costat del fabricant de gorres e. Isidro Pans)